

Programma Wmo 2013/2014

Van beleidsplan naar programma

In het beleidsplan WMO heeft de gemeenteraad “Midden-Drenthe, sociaal en evenwichtig” heeft de gemeenteraad vastgelegd hoe het WMO-beleid er de komende jaren uit gaat zien. In dat beleidsplan staat een groot aantal actiepunten genoemd. In het programma WMO 2013/2014 dat nu voor u ligt, staat uitgewerkt op welke manier het college de beleidsvisie gaat uitwerken (aan de hand van een aantal thema's) en de actiepunten uitvoert. De actiepunten uit het beleidsplan Wmo zijn verwerkt in de thema's. In de bijlage staat een overzicht van de acties per thema met een planning.

WMO en transities

Op het zelfde moment spelen er de drie grote transities in het sociale domein. In het programma WMO komen twee van die drie transities als aparte thema's aan de orde.

Gemeenteraad, college en organisatie hebben deze transities recent als apart project vormgegeven, met als startpunt de informatiebijeenkomsten aan college (5 februari 2013) en gemeenteraad (11 maart 2013). Er is sprake van integrale bestuurlijk/ambtelijke aansturing.

Dat betekent dat de informatievoorziening en planning van deze drie transities niet uitvoerig in het WMO-programma aan de orde komt, maar in dat transitie-project.

In dat transitie-project zal de voortgang meer in detail en dynamisch (want veel is nog onzeker en data verschuiven nog regelmatig) in beeld komen en blijven.

Het betekent ook dat de in dit programma genoemde acties inhoudelijk en in planning kunnen veranderen. Dat wordt dan duidelijk binnen het transitie-project.

De thema's

Twee thema's vragen, zoals gezegd, volop de aandacht: de transities Jeugd en AWBZ. Beide thema's hebben raakvlakken met de derde transitie, Participatie. Voor alle drie de transities speelt de vraag: hoe geven we vorm aan de toegang tot en de organisatie van ondersteuning? En: hoe doen we dat volgens het principe van 1 systeem¹, 1 plan en 1 regisseur, ook als burgers te maken hebben met meerdere transities

Vier thema's zijn minder veelomvattend maar zij vormen wel de basis voor een goed lokaal systeem van (maatschappelijke) ondersteuning. De thema's zijn: Preventie, Wmo voorzieningen, Maatschappelijke ondersteuning en Communicatie & Cultuur.

Bij de uitwerking van de thema's betreft het college de primaire partners: de Wmo-raad en de welzijnsstichting. Deze organisaties hebben contacten met de burgers en kunnen zo de stem van de burgers inbrengen in het beleid. Daarnaast zal het college op gezette tijden direct contact met de burgers zoeken om feeling te houden met wat er leeft onder de inwoners van Midden-Drenthe. En het college staat open voor initiatieven van burgers die bijdragen aan de maatschappelijke ondersteuning.

¹ Systeem: gezin of huishouding met directe omgeving

1 Transitie Jeugd

Wat is de opdracht?

Hoe organiseert de gemeente de ondersteuning van kinderen, jongeren en ouders bij problemen in opgroeien en opvoeden? Door de transitie Jeugd is de gemeente niet meer alleen verantwoordelijk voor de preventie en lichte ondersteuning maar ook voor de zwaardere professionele ondersteuning en de afstemming tussen verschillende vormen van ondersteuning.

Pilot Gebiedsgebonden teams Smilde

Op basis van het regioplan Jeugd werkt Midden-Drenthe samen met de vier gemeenten in de regio Noord en Midden Drenthe, ondersteund door een externe kwartiermaker. Elke gemeente voert een pilot uit, voor Midden-Drenthe is dat de pilot GGT (Gebiedsgebonden Teams) in Smilde. De uitvoering start in 2013 en loopt door in 2014.

Beleid Jeugd

De pilots leveren beleidsinformatie voor de ontwikkeling van het beleid. Dat wordt vastgesteld eind 2014, zodat de uitvoering kan starten per 2015.

Communicatie

De gemeenteraad, de partners en de burgers worden regelmatig geïnformeerd over de stand van zaken, zowel landelijk als regionaal en lokaal.

Actiepunten uit het beleidsplan

- Ontwikkelen van beleid om te komen tot stimulering van talenten in de buurt. De keuze ligt voor of wij gebruik willen maken van rijksregeling 'Sport en Bewegen in de Buurt'. We richten ons daarbij niet alleen op jongeren maar ook op de andere leeftijdsgroepen.
- Onderzoeken (1) of de burgers bij voorkeur gebruik maken van ondersteuning in de eigen leefomgeving en (2) of het mogelijk is om hiervoor binnen de gemeente meerdere gebiedsgebonden teams op te richten. Te denken valt aan een team per grote kern. Dit gebeurt in samenwerking met de Drentse Pilot Jeugd. Doel is laagdrempelig toegang tot hulp en ondersteuning.
- Ontwikkelen van kwaliteitsnormen met aandacht voor ontschotting en cultuurverandering. We zoeken daarbij antwoorden op de vragen: hoe kan de kwaliteit van een integrale ondersteuning tot stand komen? Hoe bepalen we welke kwaliteit goed is? Hoe krijgen we dat in beeld?
- Vaststellen van lokaal jeugdbeleid. Er komt een nieuwe nota waarin de uitkomsten van bovengenoemde actiepunten zijn opgenomen.

2 Transitie AWBZ

Wat is de opdracht?

Welke compensatie biedt de gemeente voor mensen met lichamelijke, psychische of verstandelijke beperkingen in zelfredzaamheid en participatie? Door de transitie komen burgers met zwaardere beperkingen in zelfredzaamheid en participatie bij de gemeente terecht dan voorheen. De gemeente zal het anders moeten doen dan het rijk doet op grond van de AWBZ. Bovendien ontvangt de gemeente beperkte middelen hiervoor.

Plan van aanpak AWBZ

In 2012 is een plan van aanpak opgesteld dat is achterhaald door uitstel van de wetwijzigingen. Binnenkort komt er meer duidelijkheid over het regeringsbeleid en dan kan een nieuw plan van aanpak worden opgesteld. Naast de primaire partners worden ook de medewerkers van de Wmo-loketten en de Wmo-consulenten betrokken in de voorbereiding en uitvoering van de projecten.

De gemeenteraad heeft in 2012 de middelen beschikbaar gesteld die van het rijk zijn ontvangen voor de voorbereiding van de transitie. Deze middelen worden gebruikt voor de uitvoering van het plan van aanpak. Het college stelt het plan vast in de eerste helft van 2013. De gemeenteraad wordt geïnformeerd over het plan en de projecten die daaruit voortvloeien.

Beleid zelfredzaamheid en participatie

Het college zoekt samenwerking met gemeentes in de regio en op provinciaal niveau waar de samenwerking nuttig of noodzakelijk is. Het beleid wordt vastgesteld en verwerkt in verordeningen in 2014. In dat jaar wordt ook het maatwerk in de uitvoering voorbereid en de daarbij behorende inkoop van zorg. De transitie gaat voor het grootste deel in per 1 januari 2015. Een zorgvuldige overgang is belangrijk voor de burgers die het betreft.

De gemeenteraad, de partners en de burgers worden regelmatig geïnformeerd over de stand van zaken, zowel landelijk als regionaal en lokaal.

Actiepunten uit het beleidsplan

- Onderzoeken van de wenselijkheid van hulp en ondersteuning in de buurt als laagdrempelige toegang tot lichte ondersteuning. Hierbij sluiten we aan bij het onderzoek vanuit de pilot Drentse Jeugd.
- Onderzoeken hoe ondersteuning in de buurt kan worden opgezet en dat organiseren. Hiervoor sluiten we aan bij het betreffende actiepunt voor prestatieveld 2.
- Ontwikkelen en vaststellen van participatiebeleid. Er komt een beleidsplan participatie met antwoorden op vragen zoals: hoe richten we de processen in? Waarin werken we samen met andere gemeenten? Hoe regelen we het aanbod van zorginstellingen? Hoe volgen we de resultaten van het beleid?
- Uitvoeren van het onderzoek 'lean processen'. Een belangrijke vraag is: waar zit nu overlap in de uitvoering en waar is samenwerking en afstemming nodig? Alle betrokken partijen en voorzieningen worden meegenomen in het onderzoek. Dat zijn in ieder geval de samenwerkende organisaties in het CJG en het OGGz-netwerk, de Loketten voor Zorg en Dienstverlening (Z&D), schuldhulpverlening, de sociaal raadvrouw en de toegang naar werk en inkomen (W&I)².

² Zie figuur 1: De weg naar participatie

3 Preventie en acute zorg

Wat is de opdracht?

Wat doet de gemeente om te voorkomen dat burgers zwaardere vormen van ondersteuning nodig hebben? Welk vangnet is er om in acute situaties zorg te verlenen? Deze vragen komen ook aan de orde bij de transities. Hier gaat het om specifieke gebieden rondom de volksgezondheid.

Beleid volksgezondheid

Het volksgezondheidsbeleid moet opnieuw worden vastgesteld, dat is een wettelijke eis. Het college legt in de tweede helft van 2013 de beleidsvoorstellen voor aan de gemeenteraad ter vaststelling. In de voorbereiding worden de uitvoerende partners betrokken.

Verslavingsbeleid

De gemeenteraad heeft besloten om te bezuinigen op het alcoholbeleid. Daarnaast is de nieuwe Drank & Horecawet ingegaan per 1 januari 2013 en is het VDG-project Alcohol en Jeugd afgerond. Tot slot zal de Wmo worden aangepast en krijgt de gemeente waarschijnlijk een taak in de verslavingszorg. Deze veranderingen vragen om nieuw beleid. Het college maakt een voorstel ter vaststelling door de gemeenteraad in de tweede helft van 2013.

De vragen die bij de voorbereiding op het alcoholbeleid voorliggen zullen worden meegenomen in het beleidstraject voor volksgezondheid. Bijvoorbeeld de vraag of een verbreding wenselijk is met andere vormen van verslaving, of dat er extra aandacht nodig is voor het alcoholgebruik door ouderen.

Preventiebeleid

Het beleid OGGz (opvang geestelijke gezondheidszorg) wordt regionaal opgezet met ruimte voor lokale invulling. Het college stelt die invulling vast in de eerste helft van 2014. Het beleid voor huiselijk geweld wordt uitgevoerd door de gemeente Emmen die daarvoor ook de middelen ontvangt. Over de uitkomsten in de uitvoering informeert het college de gemeenteraad en de primaire partners aan het eind van elk kalenderjaar.

Actiepunten uit het beleidsplan

- Blijven volgen van de uitvoering volgens de uitvoeringsnotitie Huiselijk Geweld. Deze notitie voorziet in verbeterde werkwijze en een verrekening van kosten via de centrumgemeente Emmen.
- Beleid ontwikkelen en vaststellen voor de toepassing van de regionale regeling voor preventieactiviteiten in concentratiegebieden OGGz Midden-Drenthe. We nemen hierin het beleid mee voor mensen met een lichte (psychische) beperking.
- Verbeteren van preventieactiviteiten door psychiatrie in de wijk in te zetten. Indigo voert dit uit.
- Onderzoeken of bemiddeling bij problemen in de wijk via Project 't geruzie voorbij wenselijk en realistisch is.
- Evalueren van het alcoholbeleid op resultaten en verbeterpunten. We onderzoeken de noodzaak om het beleid aan te passen. Daar hoort ook bij de bezinning op de besteding van de middelen. We nemen de vraag mee in hoeverre het beleid moet worden uitgebreid naar andere vormen van verslaving.
- Ontwikkelen en vaststellen van nieuw beleid voor verslavingszorg. Dat doen we als de evaluatie daartoe aanleiding geeft. Het kan ook zijn dat door wijzigingen in de Wmo nieuw beleid nodig is. We zorgen voor aansluiting van WMO-beleid en lokaal beleid op de gebieden vergunningverlening, handhaving en veiligheid.

4 Wmo voorzieningen

Wat is de opdracht?

Welke regelingen treft de gemeente om compensatie te bieden in de vorm van individuele voorzieningen? En op welke manier zorgt de gemeente voor samenwerking en afstemming waar verschillende organisaties en marktpartijen verantwoordelijk zijn voor voorzieningen in wonen, welzijn en zorg? Hoe kan bij de inrichting van een gebied rekening worden gehouden met ondersteuning vanuit de gemeenschap in samenhang met de voorzieningen?

Beleid Individuele voorzieningen

De conceptnota “sprong naar de toekomst” wordt besproken met de primaire partners en vervolgens aangeboden ter vaststelling in de eerste helft van 2013. Het plan leidt tot aanpassing van de lokale regels voor de individuele voorzieningen Wmo in de lijn van het beleid Wmo. De nieuwe verordening wordt in de tweede helft van 2013 voorgelegd aan de gemeenteraad.

Wonen, welzijn en zorg

Woningaanpassingen kunnen worden voorkomen als bij de bouw of renovatie al rekening wordt gehouden met mensen met een beperking. Hiervoor is afstemming nodig tussen de activiteiten van de partners. Hetzelfde geldt bij de inrichting van een gebied, zoals een woonservicezone. Het college start in de eerste helft van 2013 het gesprek met de partners voor wonen en welzijn en met de zorgaanbieders die woonvormen beheren binnen de gemeente.

Actiepunten uit het beleidsplan

- Overleggen met de partners in wonen, welzijn en zorg om afspraken te maken over de verbindingen tussen de drie functies om samenhang aan te brengen en te bewaken.
- Overleggen met de organisaties voor sport en cultuur over hun mogelijke bijdrage aan Wmo-doelen.
- Onderzoeken in hoeverre burgers gehouden kunnen worden aan de eigen verantwoordelijkheid waar het gaat om aanpassing van woningen en vervoer. Ook kijken we naar de wijze waarop we een collectieve voorziening kunnen bieden waar nu nog een individuele voorziening wordt toegekend.
- Bespreken met diverse partijen, onder wie de woningbouwverenigingen, wat de gevolgen zijn van de extramuralisering voor de aanpassing en nieuwbouw van woningen. Daar hoort bij de wijze waarop we de extra kosten zoveel mogelijk kunnen beperken.
- Vaststellen van de uitvoering middels een nota Individuele voorzieningen. De resultaten van het onderzoek en de gesprekken verwerken we in de uitvoering van het beleid, tegelijk met antwoorden op vragen zoals: blijven we de mogelijkheden bieden van het persoonsgebonden budget (PGB)? Kunnen we elementen uit de transities zoals begeleiding bij het huishouden efficiënt en effectief onder brengen bij de individuele voorzieningen? Hoe zorgen we ervoor dat de uitvoering van het Wmo-beleid financieel haalbaar is?
- Aanpassen van beleid in plannen en contracten. De uitwerking van onderdelen die het gevolg zijn van wetswijzigingen zullen we zoveel mogelijk voor inwerkingtreding afronden.

5 Maatschappelijke ondersteuning

Wat is de opdracht?

Op welke manier stimuleert de gemeente de ondersteuning voor en door burgers? Met de transities wordt het beroep op mantelzorgers en vrijwilligers sterker.

Beleid mantelzorg

De druk op mantelzorgers groeit, zeker nu de eerste fase van de extramuralisering³ is gestart. Het college komt in de eerste helft van 2013 met de conceptnota "mantelzorg en vrijwilliger zorg, dat doe je toch gewoon".

Beleid vrijwilligerswerk

Ook de druk op het vrijwilligerswerk wordt groter maar het is minder urgent om het beleid aan te passen. Deels omdat de transities nog onvoldoende zijn uitgekristalliseerd en deels omdat het budgetcontract voor het steunpunt vrijwilligerswerk nog loopt tot en met 2014. In de tweede helft van 2014 komt het college met een beleidsvoorstel bij de gemeenteraad. Het subsidiebeleid voor vrijwilligersorganisaties al daar onderdeel van zijn.

Budgetcontract Welzijn

De welzijnsorganisatie SWMDMD⁴ ontvangt een budgetsubsidie voor 2013 en 2014 om een bijdrage te leveren aan de voorzieningen voor ouderen, om de eigen kracht van burgers en hun netwerken te versterken en om de sociale samenhang en leefbaarheid in dorpen en wijken te bevorderen. Het budgetcontract wordt in de eerste helft van 2013 aan de gemeenteraad voorgelegd ter vaststelling. Jaarlijks geeft de stichting een presentatie van de uitvoering en de werkzaamheden voor de gemeenteraad.

Actiepunten uit het beleidsplan

- Bepalen met welke thema's en in welke gebieden het opbouwwerk specifiek inzet op de eigen kracht van de gemeenschap. Dat doen we op basis van feitelijke gegevens en informatie over ontwikkelingen in de gebieden. Het welzijnswerk en andere partners worden hierin betrokken.
- Organiseren van ondersteuning aan vrijwilligers via talentontwikkeling. Dit komt op de gemeenschappelijke agenda.
- Vaststellen van mantelzorgbeleid. Voor mantelzorg is een beleidsplan in voorbereiding dat tegelijkertijd of direct na vaststelling van onderhavige beleidsnota ter vaststelling aan de raad wordt aangeboden. Vanwege de transitie AWBZ wordt geadviseerd om het voorstel uit te breiden met (1) beleid voor vrijwillige zorg en (2) met de verbinding tussen mantelzorg, vrijwillige zorg en Meedoen Midden-Drenthe. In dit kader bekijken we ook op welke wijze meer verbindingen te maken zijn met huisartsen om signalering van potentiële problemen te verbeteren.
- Vaststellen van vrijwilligersbeleid. De huidige kadernota 'Meedoen in Midden-Drenthe' dateert van eind 2008 en sindsdien is er veel veranderd. Een belangrijke vraag is: hoe werven we nieuwe vrijwilligers? Bij de voorbereiding van deze nota worden in elk geval burgers/vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties betrokken.
- Een duidelijke opdracht geven aan de welzijnsinstelling.

³ Met extramuralisering wordt bedoeld dat de drempel voor het wonen binnen een zorginstelling hoger wordt. In het bijzonder mensen met beginnende dementie zullen langer zelfstandig blijven wonen. Het is een maatregel uit het herfstakkoord.

⁴ Stichting Welzijn en Maatschappelijke Dienstverlening Midden-Drenthe.

6 Communicatie & Cultuur

Wat is de opdracht?

Hoe informeren wij de burgers over de werkwijze van de gemeente en de verwachtingen van de gemeente richting de burgers? Welke methoden kunnen we gebruiken om de cultuurverandering te stimuleren?

Communicatieplan Wmo

Het college stelt een communicatieplan op in de eerste helft van 2013. Een belangrijke vraag is op welke manier communicatie kan bijdragen aan doelen die te maken hebben met cultuurverandering en welke rol de primaire en secundaire partners hierin hebben.

Cultuurverandering Wmo

Het college onderzoekt de mogelijkheden, rapporteert hierover en komt met een voorstel in de tweede helft van 2013.

Actiepunten uit het beleidsplan

- Communiceren met de burgers over de verwachtingen over en weer. Hiervoor maken we een communicatieplan. Wij communiceren gericht over de deelonderwerpen van de WMO met de daarbij betrokkenen.
- Onderzoeken en benutten van andere mogelijkheden om bij te dragen aan de cultuurverandering, bijvoorbeeld vanuit het vakgebied 'social marketing'. Hiervoor zetten we een project op, samen met lokale partners. Waar dat bijdraagt aan kennis, expertise en effectiviteit van het beleid werken we samen met andere gemeenten.
- Organiseren van de bevordering van wederkerigheid. Dit komt op de gemeenschappelijke agenda.

Bijlage – De planning

Gearceerd: onderdeel van of grote overlapping met transitie-project. Voor de andere onderdelen zijn er geen of beperktere raakvlakken

Periode	Thema	Onderwerp	Actie
1 ^e helft 2013	Transitie Jeugd	Stand van zaken	Informeren gemeenteraad, partners en burgers
		Pilot Gebiedsgebonden teams Smilde	Start pilot
	Transitie AWBZ	Stand van zaken	Informeren gemeenteraad, partners en burgers
		Plan van aanpak	Vaststellen (college)
	Preventie en acute zorg	Informeren gemeenteraad, partners en burgers	Vaststellen (college)
		Preventiebeleid	Vaststellen (college)
	Wmo voorzieningen	Beleid individuele voorzieningen	Vaststellen (gemeenteraad)
		Wonen, welzijn en zorg	Informeren partners en burgers
	Maatschappelijke ondersteuning	Afstemmen tussen partners (initiatief college)	Vaststellen (gemeenteraad)
		Beleid mantelzorg	Vaststellen (gemeenteraad)
2 ^e helft 2013	Transitie Jeugd	Budgetcontract welzijn	Vaststellen (gemeenteraad)
		Communicatieplan Wmo	Vaststellen (college)
	Transitie AWBZ	Stand van zaken	Informeren gemeenteraad
		Plan van aanpak	Start uitvoering
	Preventie en acute zorg	Beleid volksgezondheid	Vaststellen (gemeenteraad)
		Verslavingsbeleid	Vaststellen (gemeenteraad)
		Resultaten beleid huiselijk geweld	Informeren gemeenteraad
	Wmo voorzieningen	Aanpassing verordeningen	Vaststellen (gemeenteraad)
	Maatschappelijke ondersteuning		
	Communicatie & Cultuur	Cultuurverandering Wmo	
Periode	Thema	Onderwerp	Actie
2014	Transitie Jeugd	Beleid Jeugd	Vaststellen (gemeenteraad)
		Beleid zelfredzaamheid en participatie	Vaststellen (gemeenteraad)
	Transitie AWBZ	Inkoop van zorg	Uitvoeren (college)
		Maatwerk in de uitvoering	Vorbereiden van de uitvoering per 2015
	Preventie en acute zorg		
	Wmo voorzieningen		
	Maatschappelijke ondersteuning	Beleid vrijwilligerswerk	
		Subsidiebeleid vrijwilligersorganisaties	
	Communicatie & Cultuur		